

SOCIETAT

"Vam fer la revolució"

Rosanna Pastor és la protagonista de 'Tierra y Libertad'. La pel·lícula ha significat un decidit més enllà en la seua carrera. I al seu fur intern, també una rica experiència iniciàtica.

El sol llepa els carrers del centre de València la tarda del dilluns. Al cor urbà, com a qualsevol ciutat del país, del món, tot està lligat i ben lligat. Els executius dominen els seus despatxos. Els polítics filtren la vida a través del fum dels seus havans. La gent treballa i malviu. El sistema tira endavant amb les jerarquies i misèries que fan funcionar la maquinària productiva. Però a la cafeteria on es desenvolupa la conversa amb Rosanna Pastor, al mirall de lícida nostàlgia que són els seus ulls, tot sembla distint, ple d'oportunitats canviants. Ple d'utopia.

La bellesa de l'actriu és luctuosa, tan dolorosa com incitant. Des d'Alboraia, es va esmunyir anys enrere cap al ventre dels fotogrames trenats de pel·lícules com *Un negre amb un saxo* de Francesc Bellmunt o *Las edades de Lulú* de Bigas Luna. A televisió, va formar part del repartiment de la sèrie *Brigada Central* de TVE i de l'equip de presentació d'*Amor a primera vista* a Canal 9. Però tot aquest recorregut tenia una finalitat. Era una preparació per participar a *Tierra y Libertad*, la pel·lícula que representarà Gran Bretanya al Festival de Cannes. La intèrpret va enviar una cinta de vídeo a l'encarregada de les proves de selecció quan es va assabentar que el director Ken Loach buscava actrius estatals. Després d'un seguit d'entrevistes personals, Rosanna Pastor (que ara filma la sèrie televisiva *Benifotrem* per a TVV -vegeu EL TEMPS núm. 563-) va ser seleccionada. Aquell rodatge, a més a més de servir per a crear una commovedora i brillant pel·lícula, va constituir una intensa sessió de catarsi col·lectiva per a tots els actors.

—*La seua companya de repartiment a la pel·lícula, Icíar Bollaín, ha dit que Ken Loach és com un marcià al món del cinema.*

—*Jo el vaig veure bastant terrestre.*

—*No opinarà el mateix del rodatge del film. Sembla que ací pot passar com amb Apocalypse Now, on la filmació és tan mítica com la pel·lícula.*

—*Oh, no té per què. El que la gent percep és el producte final, és amb el que es queda. El que passa és que la manera tan particular que té Loach de treballar, creant un clima especialíssim on l'actor no interpreta el personatge sinó que l'encarna, es posa dins de la seua pell, es nota quan es veu la pel·lícula, el carrega d'humanitat i realitat. Nosaltres ens creïem la revolució, vam fer la revolució als dies del rodatge. Estàvem absolutament implicats emocionalment en la història que filmàvem. L'estat ideal per a l'actor és caminar per la sendera que et porta cap al personatge, i deixar que el personatge camine en sentit contrari envers tu. Sense jutjar-lo, sense qualificar-lo. Al punt de fusió on es troben, es pot parlar de vertadera creació. Loach ens va acostar molt a aquest contacte.*

—*El fet que especialistes els ensenyaren com*

clavar baionetes entre les costelles de l'enemic, cavar trinxeres, viure en les mateixes condicions que els vertaders milicians... els hi va ajudar?

—Sí, és clar. En un rodatge normal, on coneixes tot el guió i saps cap a on va anar el personatge, has de demostrar contínuament que tot és sota control. Ací només havíem de deixar que rajara de dintre nostre el que sentíem. Això va crear al principi un gran desconcert entre els actors, però després ens va cobrir d'enriquiment i satisfaccions. Des del primer moment, el rodatge va estar plantejat com la vida mateixa, i era tan difícil o senzill com l'existència diària.

—*En quin sentit?*

—Vull dir que com Ken Loach no et deia què t'esperava l'endemà, què li passaria al personatge, actuaves amb la mateixa incertesa i reflexos instintius que a la realitat quotidiana. El director no et deia "has de fer això", sinó que et plantejava una situació on tu devies escollir com ho faria el personatge, a partir d'uns antecedents del mateix caràcter que tu coneixies. Ken em deia "Rosanna, és com a la vida. Tria. Arrisca't." Llavors... era fàcil.

—*Fàcil, però també agosarat. Perquè en escollir una manera de reacció, vostè deixaria escapar altres maneres de comportament davant d'una determinada situació que potser hagueren concordat més amb la idea que tenia al cap el director.*

—Moltes coses de mi, Rosanna, hagueren de morir perquè visquera la miliciana del POUM, Blanca, el personatge. Quan tries, hi ha fragments de tu que no deixes viure ni créixer. I ja dic que tu no sabies el que ell volia, no t'ho deia. Havies de ser tu mateixa. Fent aquest treball he descobert també parts de mi que creia adormides, perdudes.

—*Potser es refereix a la seua part àcrata.*

—Hi ha un punt de connexió amb el personatge que sempre ha estat dins meu. El que la pel·lícula va aconseguir, en mi i crec que en els altres actors, és enfortir aquest lligam amb una sèrie de reflexions sobre conceptes com la llibertat i la submissió dels treballadors respecte a la societat capitalista.

—*Són molt edificants aquests pensaments, però vostè forma part d'una indústria, la de l'espectacle, que alimenta el sistema que ara posa en dubte.*

—Ja... ja. Podria anar-me'n a Chiapas o Burundi, imagine. O fer una aportació més real per

RAFA GIL

Per Rosanna Pastor, 'Tierra y Libertad' ha significat un cúmul d'experiències vehements i un exercici de redescobrimient interior. Segons ella, "veient la pel·lícula, la gent connecta amb la part rebel tan magnífica que tots portem dins, la que no es creu que les coses són inamovibles i que no hi ha altra manera d'afrontar-les excepte la que ens venen els poderosos".

a solucionar uns problemes que el capitalisme ha creat... No ho descartar, però el que sóc ara té forma d'actriu. I procure impregnar amb les meues parts més personals, incloses aquestes reflexions, els treballs als quals em vincule. Potser no sempre ho aconseguisc.

—*La pel·lícula està envoltada d'una polèmica sobre si Loach ha falsejat o no la història. Què en pensa, vostè?*

—Qualsevol persona coherent no pot negar que Stalin era un manipulador i no sols va ensorrar molts conceptes comunistes, sinó també molts homes i dones. Ell va confondre els comunistes i va fer que actuaren sobre els seus companys de lluita contra el feixisme, els anarquistes. Els va acusar de col·laboracionistes amb Franco, cosa que era mentida. Loach no vol insultar el comunisme, sinó mostrar el que va fer l'estalinisme amb la guerra del 36. Tampoc no vol dirigir l'espectador cap a l'anarquia, pense. Mostra uns esdeveniments que han estat ocults. I que són ben certs.

—*A la sessió a què vaig assistir per veure el film, em vaig trobar amb fets molt curiosos. Els espectadors se sentien visiblement exaltats amb la pel·lícula. En acabar, no deixaven de parlar de tot allò que s'hi podia haver esdevingut i no va reeixir. Però aquesta emoció vaig tenir la impressió que es diluïa fora de la sala quan el públic entrava en contacte amb el món real. Vaig sentir una enorme sensació de buit. Li ha passat a vostè?*

—Com a espectadora de *Tierra y libertad*, també jo l'he sentida moltes vegades. Però no exactament així. A mi m'atenalla una sensació d'ofegament i pèrdua quan comence a veure en la cinta que l'idealisme es trenca, que tot s'ensorra, quan els comunistes cometen assassinars... quan el somni fuig. Veient la pel·lícula, la gent connecta amb la part rebel tan magnífica que tots portem dins, la que no es creu que les coses són inamovibles i que no hi ha una altra manera d'afrontar-les excepte la que ens venen els poderosos. Efectivament, aquesta rebel·lió desapareix quan entrem en concordança amb el riu rutinari de la vida. Ens és més còmode pensar que no hi ha res a fer. Però jo crec que l'home és sempre amo del seu propi destí. Fent la pel·lícula, vos vam redescobrir que el somni podia tornar. En definitiva, jo crec en les paraules finals del film, en els versos de William Morris que diuen "la lluita continua, el futur és nostre i sempre serem molts més". Hi ha esperança.

Joan M. Oleaga